

Úvodom ku katechéze bol úryvok zo Sirachovcovej knihy (5,2; 6,4; 14,14.):

«Kým si pri sile, nechod' za tým, po čom srdce túži. [...]

Lebo zlá povaha (vášeň) zničí toho, kto je taký, vydá ho na posmech jeho nepriateľom. [...]

Nepripust', aby ti unikol radostný deň; a nech ťa neminie dobrá čiastka, ktorú dostaneš».

Miernosť

16. katechéza o nerestiach a cnostiach

Drahí bratia a sestry, dobré ráno!

Dnes budem hovoriť o štvrtej a poslednej kardinálnej cnosti: o *miernosti*. Táto cnosť má s ostatnými tromi spoločnú históriu, ktorá siaha ďaleko do minulosti a nepatrí len kresťanom. Pre Grékov bolo cieľom praktizovania cností šťastie. Filozof Aristoteles napísal svoj najdôležitejší traktát o etike a adresoval ho svojmu synovi Nikomachovi, aby ho naučil umeniu žiť. Prečo sa všetci usilujeme o šťastie, a predsa ho tak málo ľudí dosahuje? Aby Aristoteles odpovedal na túto otázku, venuje sa téme cností, medzi ktorými má významné miesto *enkrátéia*, čiže miernosť. Tento grécky výraz doslova znamená „moc nad sebou samým“. Táto cnosť je teda schopnosť ovládať sa, umenie nenechať sa pohltiť vzdorovitými vášňami, urobiť poriadok v tom, čo Manzoni nazýva „zmätok ľudského srdca“.

Katechizmus katolíckej Cirkvi nám hovorí, že «miernosť je morálna čnosť, ktorá zmierňuje príťažlivosť rozkoší a dáva rovnováhu pri používaní stvorených dobier». «Zabezpečuje nadvládu vôle nad pudmi a udržiava túžby v medziach počestnosti. Mierny človek zameriava svoje zmyslové túžby na dobro, zachováva zdravú zdržanlivosť a nechodí za tým, po čom srdce túži», pokračuje *Katechizmus* (č. 1809).

Teda miernosť, ako hovorí taliansky výraz, je cnosť správnej miery. V každej situácii koná múdro, pretože ľudia, ktorí vždy konajú pohnutím impulzom alebo výbušnosťou, sú v konečnom dôsledku nedôveryhodní. Ľudia bez miernosti sú vždy nedôveryhodní. Vo svete, kde sa toľko ľudí chváli tým, že hovoria to, čo si myslia, umiernený človek radšej premýšľa o tom, čo hovorí. Rozumieme tomu rozdielu? Nehovoriť len tak to, čo mi príde na myseľ... Nie. Rozmýšľať o tom, čo mám povedať. Mierny človek nedáva prázdne sľuby, ale prijíma záväzky v takej miere, v akej ich dokáže splniť.

Aj pri príjemných veciach koná umiernený človek s rozvahou. Voľný priebeh impulzov a úplné povolenie udelené pôžitkom sa nakoniec obráti proti nám samým a uvrhne nás do stavu znudenosti. Koľko ľudí, ktorí chceli nenásytne vyskúšať všetko, zistilo, že stratili chuť na všetko! Lepšie je teda hľadať správnu mieru: napríklad dobré víno je lepšie vychutnávať po malých dúškoch, než ho do seba vliať celé na jeden hlt. Všetci o tom vieme.

Mierny človek vie dobre vážiť a dávkovať slová. Rozmýšľa o tom, čo hovorí. Nedovolí, aby chvíľkový hnev zničil vzťahy a priateľstvá, ktoré sa potom dajú len ťažko obnoviť. Najmä v rodinnom živote, kde niet toľko

zábran, všetci riskujeme, že neudržíme na uzde napätie, podráždenosť či hnev. Je čas hovoriť a je čas mlčať, avšak oboje si vyžaduje správnu mieru. A to platí pre mnohé veci, napríklad byť s druhými a byť sami.

Ak umiernený človek vie kontrolovať svoju prchkosť, neznamená to, že ho vždy uvidíme s pokojnou, usmievavou tvárou. V skutočnosti je niekedy potrebné rozhorčiť sa, avšak vždy správnym spôsobom. Toto sú dôležité slová: správna miera, správny spôsob. Slovo pokarhania je niekedy zdravšie ako trpké, nevraživé mlčanie. Mierny človek vie, že nič nie je neprijemnejšie ako napomínať druhého, ale vie aj to, že je to nevyhnutné: inak by sme zlu ponúkli voľné pole. V určitých prípadoch dokáže mierny človek udržať extrémny pospolu: potvrdzuje absolútne zásady, háji hodnoty, o ktorých sa nedá vyjednávať, avšak zároveň vie pochopiť ľudí a prejavuje im empatiu.

Darom umierneného človeka je teda rovnováha, vlastnosť rovnako vzácna ako zriedkavá. V našom svete totiž všetko tlačí k extrému. Miernosť sa naopak dobre snúbi s evanjeliovými postojmi, ako sú malosť, diskretnosť, skrytosť, krotkosť. Ten, kto je mierny, váži si úctu druhých, ale nerobí z nej jediné kritérium každého činu a každého slova. Je citlivý, vie plakať a nehanbí sa za to, avšak neoplakáva sa v prílišnej sebaľútosti. Keď je porazený, opäť povstane, keď je víťaz, dokáže sa vrátiť k svojmu predchádzajúcemu skrytému životu. Nevyhľadáva aplauz, ale vie, že potrebuje druhých.

Bratia a sestry, nie je pravda, že miernosť robí človeka ponurým a oberá ho o radosť. To nie. Naopak, pomáha nám lepšie si vychutnávať dobrá života: spoločné posedenie pri stole, nehu istých priateľstiev, dôvernosť s múdrymi ľuďmi, úžas nad krásou stvorenia. Šťastie s miernosťou to je radosť, ktorá prekvitá v srdci toho, kto si uvedomuje a váži to, čo je v živote najdôležitejšie.

Modlime sa k Pánovi, aby nám dal tento dar: dar zrelosti, veku, citovej zrelosti, spoločenskej zrelosti. Dar miernosti.

Zdroj: <https://www.vaticannews.va/sk/papez/news/2024-04/katechezy-o-nerestiach-a-cnostiach-16-miernost.html>